

9. festival IZIS

TV SLOVENIJA 1, 14. 10. 2021, **DOBRO JUTRO**, 7:25

MOJCA MAVEC (voditeljica)

Ja, poletite z nami, tako kot vsak četrtek tudi s postankom na Obali. Z nami je že koprška terenska ekipa na čelu z Erter Pust in danes se nam oglašja iz prav posebnega prizorišča in sicer je to 9. Festival **IZIS**. Letos naslavlja vpliv, ki se v obmorskih mestih prek dvigovanja srednjega morja kaže v vse pogostejšem poplavljanju. Erter, dobro jutro v Koper. Zelo, zelo zanimiva tema za začetek.

ERTER PUST (novinarka)

Dobro jutro iz Kopra tudi danes. Ja, nahajam se v nekdanjem skladišču soli Libertas, poimenovanem po nekdanj športno-kulturnem društvu in prav tukaj, v teh prostorih nastaja tudi pomembno mestno, novo kulturno središče. Vse do takrat, dokler tukaj ne posežejo gradbeni stroji pa se tukaj odvijajo pomembne razstave. Zadnja v nizu je razstava ki naslanja aktualno podnebno problematiko. Več o njej pa nekdo iz organizacijskega odbora, to je Borut Jerman iz **Kulturno-izobraževalnega društva Pina**, dobro jutro!

BORUT JERMAN (Kulturno-izobraževalno **društvo Pina** Koper)

Dobro jutro.

ERTER PUST (novinarka)

Borut, rekla sem: pomembna aktualna tematika, to so podnebne spremembe. Povejva čisto na začetku, zakaj naslov **IZIS** 2200 under?

BORUT JERMAN (Kulturno-izobraževalno **društvo Pina** Koper)

Ker če nadaljujemo, nadaljujemo tako kot družba bo srednja gladina morja leta 2200 3 m višja, kar pomeni ob plimovanju. +10, +12. To so podatki, ki jih je predstavil tudi dr. Matjaž Ličen iz Nacionalnega inštituta za biologijo in Morske biološke postaje, ki bi tudi prisoten na videu ob otvoritvi in na nek način naš festival hoče ljudem preko umetnosti in znanosti ponazoriti, kakšno bo življenje v taki taki situaciji.

ERTER PUST (novinarka)

Zanimivo, da so vsi umetniki, ki sodelujejo v tej razstavi iskali vzporednice in tudi dejstva v sami znanosti. Kaj je tisto, kar bi izpostavili? Morda, nad čim so obiskovalci ter stave najbolj navdušeni?

BORUT JERMAN (Kulturno-izobraževalno **društvo Pina** Koper)

V bistvu je že sama postavitev prostora, že sam arhitekturni načrt nastal v sodelovanju z Lukom Murovcem, slovenskim arhitektom, ki živi in deluje v Berlinu in ki je mesec nazaj tudi dobil zlatega leva z ekipo na arhitekturnem bienalu v Benetkah in načrtuje prostor za transvediale, to je izmed večjih razstavo svetovnega merila in z njim že drugo leto planiramo prostor, tako da je že prostor nastavljen tako, da ob vstopu v razstavni prostor se na nek način poglobimo pod vodno gladino in pridemo v nek drugi svet, ki ga potem seveda umetnost pričara s podobnimi, z zvokom, s prezenco in tudi konec koncev z umetno inteligenco. Namreč, tukaj v prostoru se giblje tudi robot, ki je nepredvidljiv in na nek način ponazarja nekega tipičnega prebivalca, ki nima velikega spoštovanja človeka in narave in se zna zgoditi, da tudi pride do nas in nas malo polula. Tako, na nek igriv način smo želeli prikazati, kako se obnašamo do našega planeta in do drug drugega.

ERTER PUST (novinarka)

Zanimiva je tale tabla, kjer dejansko pobirate resne novice iz tiskovnih agencij.

BORUT JERMAN (Kulturno-izobraževalno **društvo Pina** Koper)

Tako je, v bistvu to je primer generativne umetnosti. To je, stoji spletna stran ki na levi strani vidite napise, so pobrani v tem trenutku z največjih tiskovnih agencij svetovnih, torej Reutersa, Ameriške tiskovne agencije in so v povezavi s klimatskimi spremembami. Umetna inteligenca analizira tekste in jih poveže s podobami, ki so tudi v tem trenutku vzete iz

---

interneta. Na nek način nam hoče grafično prikazati, kaj mi kot družba delamo in kakšne so posledice našega delovanja okolje, ki konec koncev je osnova za naše preživetje.

ERTER PUST (novinarka)

Res je, tudi ti, ki živimo ob morju in imamo do morja neko spoštovanje, zagotovo razstava dobro nagovarja tudi najmlajše, kaj pravite?

BORUT JERMAN (Kulturno-izobraževalno **društvo Pina** Koper)

V bistvu, ja. Presenetljivo je in zelo smo presenečeni in seveda počaščeni, da doživljamo tak, tak učinek na mlajšo populacijo. Za primer, včeraj je tukaj v razstavnem prostoru prišla deklica, si je ene trikrat ogleda celotno razstavo in na koncu nama z Markom Vivodo, kuratorjem razstave dejala: "Veste, zelo mi je všeč, veliko sem se naučila, dosti bolj kot v kakšnem muzeju". Tako da na nek način se mi zdi, da umetnost uspe vzpostaviti stik. In umetnost, ki temelji na znanosti, ki temelji na dejstvih še toliko bolj. Mislim da, kot je bilo prej rečeno, vsi ki živimo v Istri smo izredno povezani z morjem in to, da bo morje na nek način prevzelo naša mesta morda zveni romantično, vendar če pogledamo iz vidika preživetja to vsekakor romantično ni.

ERTER PUST (novinarka)

Res je. Sprehodiva se še naprej, na konec razstave, kjer ste prav tako uporabili eno znano dejstvo v povezavi z leščurji. Na Sardiniji je bila namreč tradicija, da so ženske iz, kako bi, lahko bi rekli priveska leščurjev predle tudi neka oblačila. Za kaj gre?

BORUT JERMAN (Kulturno-izobraževalno **društvo Pina** Koper)

V bistvu Ja. Ta soba je posvečena dejansko leščurjem. To je nova produkcija Robertine Šebjanič, Sofie Crespo in Feileacana McCormicka v produkciji Pine. Nastajala je preko eno leto. V bistvu, to je prva izvedba in ponazarja - poleg tega, da opozarja na to, da imamo na dnu morja pogrom leščurjev. Lahko vam povem da pač mi imamo na Pini podvodni dron in snemamo, vsake toliko gramo posnet in to dejansko, ko, ko gledam posnetke me spomni na kobariški muzej prve svetovne vojne, ko so bili ti hribi bombardirani in je bilo ena sama destrukcija. To so leščurji, ki ležijo na tleh in v bistvu vsi mrtvi. In na nek način smo hoteli opozoriti na to dejstvo, hkrati pa opozoriti da smo pozabili na tradicijo kultur, vasi, regij, ki so živele od narave in naravnih produktov. In na Sardiniji iz teh las, ki jih školjke uporabljajo za se pritrditi na skale v bistvu knetejo niti in potem delajo blago iz tega. In to smo postavili v bistvu primer knetilnega stroja in ta nit tukaj je recimo pridobljena iz alg in seveda študiramo in delamo na temu, da bi uspeli ponoviti to, kar na Sardiniji delajo in pridobiti niti iz školjk.

ERTER PUST (novinarka)

No, najlepša hvala Borut Jerman za predstavitev te čudovite razstave, ki nagovarja tako najmlajšega, kot tudi tiste manj mlade. Ja, čas imate, spoštovane gledalke in gledalci še do jutri, da si jo ogledate.